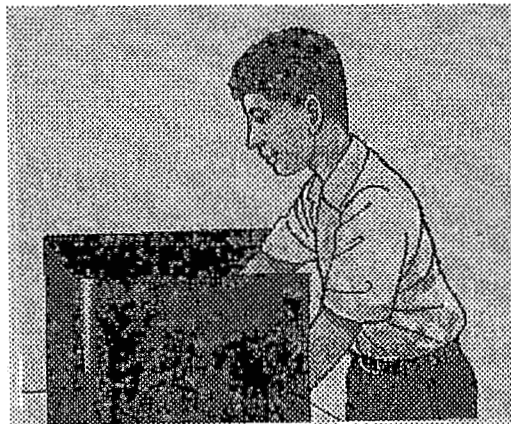


สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา  
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131



## รายงานผลการวิจัย

พฤติกรรมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา  
ที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี 2538



โครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนา  
มหาวิทยาลัยบูรพา

ได้รับเงินสนับสนุนจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ปีงบประมาณ 2538

คณะผู้วิจัย

นายเรวัต แสงสุริยงค์

นายศรุตี สกฤษรัตน์

นายบุญเชิด หนูอิม

## คำนำ

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 กำหนดให้ผู้มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้นั้น ทำให้เกิดความสนใจว่าเยาวชนกลุ่มนี้ที่มีโอกาสทางการเมืองครั้งแรกจะมีพฤติกรรมทางการเมืองอย่างไร เพราะเยาวชนกลุ่มนี้จะพัฒนาขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตและต้องเข้าไปมีส่วนทางการเมืองอีกมากมายทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ หากผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมทางการเมืองยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องทำการพัฒนาเพิ่มเติม ในฐานะที่มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาสามารถที่จะทำหน้าที่ในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ดีขึ้น เพื่อที่จะได้สมาชิกของสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยต่อไป

การวิจัยพฤติกรรมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี 2538 นี้ น่าจะเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทางการเมืองได้เป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัย

โครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยบูรพา

14 กรกฎาคม 2538

## สารบัญ

บทที่ 1 ความสำคัญและความเป็นมาของการวิจัย	1
-วัตถุประสงค์	9
-การเก็บข้อมูล	9
-การสุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล	10
บทที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	11
บทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล	14
-ที่อยู่อาศัยกับพื้นที่เลือกตั้ง	14
-การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	15
-การรับข่าวสาร	22
-การซื้อสิทธิขายเสียง	27
-ทัศนคติและความคิดเห็น	29
-บทบาทของสถาบันการศึกษากับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	35
บทที่ 4 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	37

ภาคผนวก



การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ให้ความสำคัญต่อสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับระบอบปกครองอื่น ๆ เพราะประชาธิปไตยมีพื้นฐานอยู่บนหลักการ 3 ประการ กล่าวคือ อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน (Popular Sovereignty) หลักเสรีภาพและอิสรภาพ (Freedom and Liberty) และหลักความเสมอภาค (Equality) ดังนั้นจึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่เลวร้ายที่สุด ประชาธิปไตยนั้นเปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลจำนวนมากที่สุด (Majority) มีอิทธิพลเหนือกลไกของรัฐ โดยมีการแข่งขันทางการเมืองอย่างเสมอภาคและเสรี เพื่อให้ได้มาซึ่งคณะบุคคลที่จะกระทำหน้าที่เป็นรัฐบาล กล่าวอีกนัยหนึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีกลุ่มหรือคณะบุคคลที่รวบรวมขึ้นจากบุคคลที่มีความคิดเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมคล้ายคลึงกัน และดำเนินการแข่งขันทางการเมืองเพื่อต่อรองผลประโยชน์และแสวงหาโอกาสเข้าบริหารประเทศ คณะบุคคลดังกล่าวนี้ได้แก่ พรรคการเมืองนั่นเอง พรรคการเมืองจะขึ้นบริหารประเทศได้จะต้องได้รับความยินยอม และบริหารประเทศตามเจตจำนงของปวงชน การมองอำนาจของประชาชนให้พรรคการเมืองจะกระทำผ่านขบวนการทางการเมืองที่เรียกว่า การเลือกตั้ง ดังนั้นการเลือกตั้งจึงไม่สามารถจะแบ่งแยกจากการปกครองระบอบประชาธิปไตย และพรรคการเมืองได้เลย

การเลือกตั้ง (Election) เป็นกระบวนการของการแสวงหาเจตนาธรรมร่วมของประชาชน หรือเป็นเครื่องมือที่จะทำให้เสียงข้างมากของประชาชนปรากฏขึ้น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันเป็นระบบตัวแทน ประชาชนจะต้องเลือกผู้มีอาชีพทางการเมืองไปเป็นตัวแทนของตนในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง ในทางทฤษฎีจึงถือว่าผู้ที่เป็นตัวแทนได้รับมอบหมายอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่ตามเจตนาธรรมของปวงชน การเลือกตั้งจึงเป็นที่ยืนยันถึงหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชนในทางปฏิบัติ ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งนั้นยึดหลักการพื้นฐานที่จะให้ประชาชนสามารถแสดงเจตนาธรรมที่แท้จริงได้โดยการให้มีการลงคะแนนโดยลับ ปลอดภัยจากการคุกคาม ไม่มีการจำกัดสิทธิโดยใช้ผิว เพศ และฐานะ และทุกคนมีความเสมอภาคกันในการลงคะแนนเสียง กล่าวคือแต่ละคนมี 1 เสียง เท่ากัน การเลือกตั้งดูเหมือนจะไม่มี การซับซ้อนมาก นักแต่โดยข้อเท็จจริงแล้วระบบการเลือกตั้ง วิธีการเลือกตั้ง และเทคนิคที่ใช้ใน

การเลือกตั้งมีผลกระทบโดยตรงต่อพัฒนาการของพรรคการเมืองในแต่ละประเทศ การกำหนดวิธีการเลือกตั้งอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้พรรคการเมืองอ่อนแอหรือเข้มแข็งก็ได้

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเน้นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพราะถือว่าอำนาจธิปไตยเป็นของปวงชน ระบอบประชาธิปไตยจึงมีขบวนการแสวงหาเจตนาารมณ์ของปวงชนให้ปรากฏ และเปิดโอกาสให้ประชาชนให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารประเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ เช่น

1. การริเริ่มเสนอกฎหมายโดยประชาชน (Initiation)
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนลงมติรับรองกฎหมายสำคัญ (Referendum)
3. เปิดโอกาสให้ประชาชนลงมติรับรองนโยบายสำคัญ (Plebiscites)
4. การมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งทั่วไป (Election)

แต่ในบรรดาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบต่าง ๆ นั้น การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุด และเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แม้แต่ประเทศคอมมิวนิสต์ซึ่งปกครองโดยพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวก็ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งในขอบเขตจำกัดเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่ระบอบปกครอง

#### หลักการพื้นฐานของการเลือกตั้ง

แนวความคิดดั้งเดิมเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้เสนอหลักการของการเลือกตั้งไว้ดังต่อไปนี้

1. หลักอิสระ (Free Vote) ผู้ลงคะแนนเสียงต้องมีอิสระและเสรีภาพในการตัดสินใจ ไม่ตกอยู่ภายใต้การข่มขู่หรือการใช้อิทธิพล
2. การเลือกตั้งตามกำหนด (Periodic Election) ผู้แทนของประชาชนจะต้องมีวาระ เมื่อสิ้นสุดวาระต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง
3. การเลือกตั้งแท้จริง (Genuine Election) การเลือกตั้งต้องบริสุทธิ์ ยุติธรรม และจะต้องสามารถแสดงเจตนาารมณ์ที่แท้จริงของปวงชนได้
4. การเลือกตั้งทั่วไป (Universal Suffrage) การเลือกตั้งจะต้องไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับ เพศ ชาติพันธุ์และความเชื่อ
5. ความเสมอภาค (Equality) ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการลงคะแนนเสียงคือ 1 เสียง
6. การลงคะแนนเสียงลับ (Secret Vote) การลงคะแนนเสียงของประชาชนจะต้องกระทำโดย

ลับ ปราศจากผู้รื้อฟื้น (เช่น ในคูหาเลือกตั้ง) กระแสเสียงของประชาชนแต่ละคนจะต้องถือเป็นความลับ เพื่อป้องกันการใช้อิทธิพลข่มขู่

### ทฤษฎีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

นักรัฐศาสตร์ที่สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้เสนอข้อสรุปเชิงทฤษฎีไว้มากมาย ทฤษฎีเหล่านี้อาจจำแนกได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล และทฤษฎีระบบ อย่างไรก็ตามทฤษฎีเหล่านี้ทั้งหมดพยายามที่จะแสดงหาคำตอบว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้เลือกตั้งคืออะไร

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด (Deterministic Theories) กลุ่มนักรัฐศาสตร์กลุ่มนี้ได้เสนอตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้เลือกตั้ง กลุ่มทฤษฎีนี้กำหนดให้ตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งกำหนดรูปแบบหรือแบบแผนของพฤติกรรมในการเลือกตั้ง (Pattern of Voting) เช่น สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม อาชีพ วัย เพศ การศึกษา ศิพ สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย (เมือง - ชนบท) ข้อสรุปเชิงทฤษฎีที่จัดอยู่ในประเภททฤษฎีตัวกำหนดได้แก่ทฤษฎีที่เสนอว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย และทฤษฎีที่เสนอว่าอาชีพข้าราชการ ครู และธุรกิจ จะเลือกพรรคการเมืองมากกว่าพิจารณาตัวบุคคล และอาชีพเกษตรกรและแรงงานจะเลือกโดยพิจารณาตัวบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง เป็นต้น

2. ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Rational Theories) กลุ่มนักรัฐศาสตร์กลุ่มนี้เชื่อว่าการตัดสินใจของผู้เลือกตั้งเกิดจากเหตุผล การใช้สติปัญญาอย่างรอบคอบ กล่าวคือผู้เลือกตั้งจะพิจารณานโยบายของพรรคการเมือง ผลงานของพรรคการเมืองในอดีต ความสามารถของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผลกระทบย้อนกลับหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับภายหลังการเลือกตั้ง เช่น ทฤษฎีแนวเศรษฐศาสตร์ของแอนโทนี ดาวน์ (Antony Downs) เขาได้เสนอแนวความคิดเชิงเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการเลือกตั้งและประชาธิปไตย (Economic Theory of Democracy) มีสาระโดยสรุปว่า ผู้เลือกตั้งเป็นมนุษย์ที่ตัดสินใจโดยอิงเหตุผลและประโยชน์ที่จะได้รับหรือสูญเสีย การใช้สิทธิเลือกตั้งมีสภาพเหมือนการเลือกของผู้บริโภคในทางเศรษฐศาสตร์ผู้เลือกตั้งย่อมเลือกพรรคการเมืองและผู้สมัครที่ให้ประโยชน์ตอบแทนสูงสุด และทฤษฎีการเลือกตั้งวิกฤติ (Theory of Critical Elections) ของ โอ.วี.คีย์ (O.V.Key, Jr.) ที่เสนอว่า ผลการทำงานของพรรครัฐบาล หรือประธานาธิบดี และประเด็นปัญหาทางการเมืองมีผลต่อการเลือกตั้งและทัศนคติของผู้เลือกตั้งเสมอ คีย์พบว่าหลังจากประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาบริหารงานได้ระยะหนึ่งแล้วจะเสื่อมความนิยมลงเสมอ เป็นผลให้ผู้เลือกตั้งเปลี่ยนใจลงคะแนนเสียงในผู้แทน

ราษฎรที่สังกัดพรรคตรงข้ามกับประธานาธิบดีมาโดยตลอด ซึ่งแสดงว่าหลังจากที่ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกาได้เข้ามาบริหารประเทศแล้ว เขาจะสูญเสียที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรเสมอ

3. ทฤษฎีระบบ (System Theories) กลุ่มทฤษฎีนี้ นำทฤษฎีระบบมาใช้วิเคราะห์การเลือกตั้งในประเทศที่มีความมั่นคงในระบบพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง เช่น อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา คะแนนเสียงของพรรคการเมืองจะมีลักษณะหยุดนิ่งหรือสมดุล (Equilibrium) ผู้สนับสนุนและลงคะแนนให้แต่ละพรรคจะมีจำนวนคงที่และแน่นอนซึ่งเรียกว่าเป็นคะแนนเสียงปกติ (Normal Vote) อย่างไรก็ตาม การลงคะแนนเสียงจะมีการขึ้นลงหรือแปรปรวนได้จากสิ่งแวดลอมหรือเรียกให้ชัดเจนว่าเป็นปัจจัยระยะสั้น (Short - terms Forces) ปัจจัยระยะสั้นที่ทำการลงคะแนนเสียงแปรปรวนไปจากปกติ ได้แก่ ประเด็นปัญหาทางการเมือง ภาพพจน์ของพรรคการเมือง คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง สถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศ และการแกว่งไกวของคะแนนเสียงนี้มีแนวโน้มแกว่งกลับในการเลือกตั้งครั้งต่อไปมีข้อสังเกตว่า ทฤษฎีระบบมีลักษณะประสานทฤษฎีตัวกำหนด และทฤษฎีเหตุผลเข้าด้วยกัน กล่าวคือ สถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจและคุณสมบัติของบุคคลจะเป็นตัวกำหนดให้เกิดคะแนนเสียงปกติและคะแนนสมดุล และความคิดเชิงเหตุผลเกี่ยวกับ นโยบายพรรคการเมือง ประเด็นปัญหาทางการเมืองและคุณสมบัติของผู้สมัครจะเป็นตัวแปรที่ทำให้คะแนนเปลี่ยนแปลงขึ้นลงไปจากคะแนนเสียงปกติ

ทฤษฎีการลงคะแนนเสียงเล็กตั้งที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะรวมอยู่ในกลุ่มสามประเภทข้างต้นทั้งสิ้น ทฤษฎีที่สนใจตัวกำหนดจะเน้นในเรื่องสภาพทางสังคมวิทยา ทฤษฎีสำนักเชิงเหตุผลจะให้ความสำคัญต่อนโยบายพรรคการเมือง และประเด็นหาเสียง ส่วนทฤษฎีระบบจะให้ความสำคัญกับดุลยภาพของพฤติกรรมเลือกตั้ง

### พฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งของคนไทย

แนวความคิดและทฤษฎีข้างต้นที่ผ่านมานั้นเป็นของประเทศตะวันตก ผู้มีความสนใจเกี่ยวกับการเมืองไทยจำนวนมากจึงพยายามศึกษาค้นคว้าและวิจัยเพื่อหาข้อสรุป แนวคิด และทฤษฎีสำหรับการอธิบายพฤติกรรมทางการเมืองในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง

ดร.สุจิต บุญบงการ และดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ได้ศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร



ของไทยปี พ.ศ. 2522 และปี พ.ศ. 2526 ได้ค้นพบข้อสรุปหลายประการที่มีคุณค่ารวมทั้งแบบแผน พฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทย ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

### 1. สถานภาพทางเศรษฐกิจส่งคมกับการเลือกตั้ง

1.1 จำนวนหรืออัตราส่วนของการไปใช้สิทธิ ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูง ได้แก่ ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ และผู้อาศัยอยู่ในชนบท ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่ำ ได้แก่ ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงและผู้อาศัยอยู่ในเมือง

1.2 เหตุผลของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไปเลือกตั้งเพราะถือเป็นหน้าที่ของพลเมืองมากกว่าที่จะต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือต้องการให้ผู้ที่ตนพอใจเข้าบริหารงานของประเทศ ดังนั้นส่วนใหญ่จึงมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกชักจูง (Mobilized Participation) และพบว่า ผู้มีการศึกษาสูง ฐานะทางเศรษฐกิจดี ผู้อาศัยอยู่ในเมือง เพศชายและอายุกลางคน ส่วนใหญ่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองสูงกว่า และถูกชักจูงได้ยากกว่าผู้มีการศึกษต่ำ รายได้น้อย ผู้อาศัยอยู่ในชนบท เพศหญิง และอายุมากเกินวัยกลางคน

1.3 กระบวนการตัดสินใจ ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูง การศึกษาดี จะตัดสินใจได้รวดเร็วกว่าผู้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำและการศึกษต่ำ ผู้มีการศึกษาสูงมักตัดสินใจล่วงหน้า 1 สัปดาห์ก่อนมีการเลือกตั้ง ผู้มีการศึกษต่ำมักตัดสินใจล่วงหน้า 2 - 3 วัน ก่อนการเลือกตั้ง อาชีพข้าราชการ ครูอาจารย์ นักธุรกิจ ตัดสินใจก่อนการเลือกตั้งนานกว่าผู้มีอาชีพเกษตรกร และแรงงานซึ่งตัดสินใจก่อนการเลือกตั้งไม่นานนัก ดังนั้นการหาเสียงในระยะก่อนการเลือกตั้งเล็กน้อยจะมีผลเฉพาะผู้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำเท่านั้น

1.4 การเลือกพรรคและบุคคล จากการสำรวจพบว่าผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ 47 เลือกโดยคำนึงถึงตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ร้อยละ 36 เลือกโดยคำนึงถึงพรรคการเมือง ร้อยละ 17 เลือกโดยคำนึงถึงพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้เลือกตั้งที่ส่วนใหญ่คำนึงถึงบุคคล ได้แก่ ผู้มีวัย 51 ปีขึ้นไป เพศหญิง การศึกษาประถมสี่ลงมา อาชีพเกษตรกรและแรงงาน ผู้เลือกตั้งส่วนใหญ่ที่เลือกโดยคำนึงถึงพรรคได้แก่ วัยต่ำกว่า 51 ปีลงมา เพศชาย การศึกษามัธยมขึ้นไป อาชีพข้าราชการ ครูอาจารย์ และนักธุรกิจ

### 2. พรรคการเมืองกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ผู้เลือกตั้งในเมือง (โดยเฉพาะกรุงเทพฯ) มีแนวโน้มเลือกผู้สมัครเป็นพรรค ในขณะที่ผู้เลือกตั้งในชนบทมีแนวโน้มเลือกผู้สมัคร โดยคำนึงถึงตัวบุคคล แต่ยังไม่มีการเลือกพรรคการเมืองใดในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้รับความไว้วางใจ

ลงคะแนนให้พรรคการเมืองอย่างสม่ำเสมอ (ความจริงรักภักดีต่อพรรคยังไม่เกิดขึ้น)

2.1 พรรคที่ได้รับความนิยม ในกรุงเทพฯ พรรคที่ได้รับความนิยม ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคประชากรไทย สองพรรคแรกมีนโยบายเสรีนิยม ฐานคะแนนเสียงอยู่ที่กลุ่มประชาชนที่ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลางขึ้นไป พรรคประชากรไทยมีนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์ ไม่สนับสนุนให้มีการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน มีฐานคะแนนเสียงอยู่ที่กลุ่มที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมต่ำ

2.2 อิทธิพลของหัวหน้าพรรค พรรคซึ่งมีชื่อเสียงในเขตนั้นยาวนานความนิยมในตัวหัวหน้าพรรคไม่เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกตั้ง ในเขตนับชื่อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งมีความสำคัญกว่าชื่อเสียงของหัวหน้าพรรค พรรคที่ไม่เคยมีชื่อเสียงในกรุงเทพฯ ได้แก่ พรรคประชากรไทยและกิจสังคม จำเป็นต้องพึ่งพาชื่อเสียงของหัวหน้าพรรค

2.3 นโยบายและประเด็นการหาเสียง โดยทั่วไปนโยบายของพรรคและประเด็นปัญหาทางการเมืองไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจในการเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครและชุมชนขนาดใหญ่เท่าที่สนใจ เช่น ปัญหาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่ผู้เลือกตั้งบางส่วนที่ลงคะแนนให้เพราะนโยบายและภาพพจน์ของพรรค ผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคกิจสังคม เพราะพอใจนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรและนโยบายพัฒนาชนบท ผู้เลือกพรรคชาติไทยให้เหตุผลเหมือนกันคือ พยายามช่วยเหลือชนบท ผู้เลือกพรรคประชาธิปัตย์เลือกเพราะพอใจนโยบายต่อต้านเผด็จการ ผู้เลือกพรรคประชากรไทยพอใจนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์

✓ ดังนั้นแบบพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของคนไทยอาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประการแรก คนไทยไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกในหน้าที่มากกว่าจะเป็นการแสดงออกในการความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือควบคุมรัฐบาล คนไทยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนมีบทบาทและหน้าที่เป็นปากเสียงแทนตนเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าผู้เลือกตั้งเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งแต่ไม่มากนัก กล่าวคือมิได้เห็นว่ามีบทบาทหรือความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ (Political Efficacy) หรือผลักดันผู้ที่ตนพอใจไปทำหน้าที่รัฐบาล การเลือกตั้งกระทำไปตามหน้าที่ของพลเมืองดีเท่านั้น

ประการที่สอง เมื่อผู้มีสิทธิไปเลือกตั้งเพราะความสำนึกในหน้าที่ ความรู้สึกไม่พอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรจึงไม่มีผลต่อการตัดสินใจ ผู้ลงคะแนนเสียงจำนวนไม่น้อยที่ไปลงคะแนนเสียง ทั้งที่ไม่พอใจการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกผู้แทนราษฎร

ประการที่สาม นโยบายของรัฐบาลไม่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้ลงคะแนนเสียงให้พรรครัฐบาลมีทั้งผู้พอใจและไม่พอใจนโยบายของรัฐบาล

ประการที่สี่ ปัญหาทางการเมืองที่ได้แย้งกันมีผลเฉพาะผู้เลือกตั้งที่อยู่ในเขตศูนย์กลางทางการเมือง และผู้มีการศึกษาสูงเท่านั้น ประชาชนผู้เลือกตั้งส่วนใหญ่ไม่มีความสนใจหรือไม่ได้คำนึงถึงและไม่ผลต่อการตัดสินใจ

ประการที่ห้า ผู้มีการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางขึ้นไปอาศัยอยู่ในนครหลวงจะไปลงคะแนนเสียงโดยมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองสูง ตัดสินใจว่าจะเลือกใครได้รวดเร็วกว่า และแน่นอนกว่า และเลือกโดยคำนึงถึงพรรคมากกว่าตัวบุคคล ส่วนผู้ที่อยู่ในชนบทและมีการศึกษาน้อย มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำจะเลือกตั้งโดยมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองน้อยกว่า ตัดสินใจได้ช้า ไม่แน่นอน และจะคำนึงถึงตัวบุคคลเป็นสำคัญ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ได้เคยศึกษาวิจัยเรื่องความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยใน 8 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี พ.ศ. 2527 ได้พบสิ่งที่น่าสนใจหลายประการ กล่าวคือ

ความสนใจของประชาชนต่อพรรคการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนยังมีความไม่ไว้วางใจและขาดศรัทธาว่าพรรคการเมืองจะเป็นสถาบันทางการเมืองหลักในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการนำระบบพรรคการเมืองมาใช้ในประเทศไทยจะต้องใช้ความพยายามและเวลาอีกระยะหนึ่ง

ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาตัวบุคคลมากกว่าอุดมการณ์และนโยบายของพรรคการเมือง สภาพการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลสะท้อนของการเกิดพรรคการเมืองจำนวนมากและรัฐบาลที่เกิดขึ้นจึงเป็นรัฐบาลผสมที่ไม่มีเสถียรภาพและอายุไม่ยืน

ภายหลังการเลือกตั้งได้ผ่านพ้นไปแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนราษฎร แต่เมื่อศึกษาถลกลงไปจะพบว่าความพึงพอใจการปฏิบัติงานของผู้แทนราษฎรนี้มีใช้บทบาทหน้าที่ทางการเมืองในรัฐสภา แต่เป็นความพึงพอใจการปฏิบัติงานในรูปแบบการเป็นนักสังคมสงเคราะห์มากกว่าสิ่งเหล่านี้ แสดงให้เห็นความจริงประการหนึ่งว่า ประชาชนเองก็สับสนไม่ทราบว่าหน้าที่ของผู้แทนราษฎรคืออะไรแน่ มักจะเหมามาว่า ส.ส. คือรูปแบบหนึ่งของนักสังคมสงเคราะห์ที่จะต้องช่วยเหลือประชาชนในการของบประมาณสร้างโรงเรียน สะพาน ปลูกฝักเด็กเข้าทำงาน เข้าโรงเรียน เป็นผู้อุปถัมภ์งานกฐิน ฝ่าป่า งานบวช งานแต่งงาน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้คือ “ภาระนอกแบบ

ของ ส.ส.” ถ้าประชาชนเชื่อว่า ส.ส. ที่ดีคือนักสังคมสงเคราะห์ที่ดีแล้ว ผู้แทนราษฎรที่มีอุดมการณ์  
ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองในรัฐสภาแต่มีฐานะไม่ร่ำรวยก็อาจจะประสบปัญหาอย่างหนักหน่วง  
และลงเอยด้วยการถูกปฏิเสธจากประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ตนเป็นผู้แทน /

## วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี 2538 มีวัตถุประสงค์ดังนี้



3.1 ศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนิสิต

มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนิสิต

มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 การศึกษานี้จะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชาการปกครองท้องถิ่น(สค.231)วิชามนุษย์กับ

สิ่งแวดล้อม(กม.104) วิชาการเมืองการปกครองไทย(รัฐ. 241) และวิชาพรรคการเมืองและ

การเลือกตั้ง(รัฐ. 342)

## การเก็บข้อมูล

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเท่านั้น โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามไปยังนิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพาในระดับปริญญาตรีภาคปกติทุกคณะและทุกชั้นปีที่มีสิทธิเลือกตั้งในครั้งนี้

## การสุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูล ใช้การแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดคือ 3,000 คน ดังนี้

คณะ	ชั้นปีที่ 1			ชั้นปีที่ 2			ชั้นปีที่ 3			ชั้นปีที่ 4			รวม		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
พยาบาลศาสตร์	6	115	120	6	94	101	3	62	65	7	60	67	22	331	354
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	47	145	192	40	165	204	47	216	263	11	79	90	144	605	750
วิทยาศาสตร์	66	129	195	54	115	169	30	85	115	32	73	105	182	402	584
วิศวกรรมศาสตร์	37	10	47	40	15	55	29	9	38	0	0	0	107	33	140
ศิลปกรรม	27	25	52	29	14	43	25	15	40	18	15	33	99	69	168
ศึกษาศาสตร์	59	160	219	71	134	204	41	124	166	71	185	255	242	603	845
สาธารณสุขศาสตร์	27	35	62	22	33	55	19	24	43	0	0	0	68	92	160
รวมปริญญาตรีภาคปกติ	269	618	887	261	571	832	195	535	730	139	412	552	865	2136	3000

## บทที่ 2

## ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนนิสิตที่ตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามคืนมีจำนวนทั้งสิ้น 1,914 คน คิดเป็น 63.80 % ของแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะ	%
(1) พยาบาลศาสตร์	12.4(237)
(2) มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	18.4(352)
(3) วิทยาศาสตร์	26.5(508)
(4) วิศวกรรมศาสตร์	6.7(129)
(5) ศิลปศาสตร์	22.0(420)
(6) ศิลปกรรมศาสตร์	5.8(110)
(7) สาธารณสุขศาสตร์	8.3(159)

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปี	%
1	27.1(519)
2	30.7(588)
3	28.2(539)
4	14.0(267)

ตารางที่ 3 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามเพศ

เพศ	%
(1) ชาย	29.8 (571)
(2) หญิง	70.2(1,348)

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามอายุ

อายุ	%
(1) 18 ปี	23.9(457)
(2) 19 ปี	28.5(546)
(3) 20 ปี	25.1(481)
(4) > 20 ปี	22.5(430)

อายุเฉลี่ย 20 ปี



ตารางที่ 5 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามภูมิลำเนาที่เกิด

ภูมิลำเนาที่เกิด	%
(1) ภาคกลาง	27.7(530)
(2) ภาคตะวันออก	51.2(980)
(3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	12.2(233)
(4) ภาคใต้	4.2 (80)
(5) ภาคเหนือ	4.8 (91)

บทที่ 8  
การวิเคราะห์ข้อมูล

ที่อยู่อาศัยกับพื้นที่เลือกตั้ง



ตารางที่ 6 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามที่อยู่อาศัยปัจจุบันขณะเป็นนิสิตว่าอยู่ในหรือนอกพื้นที่เลือกตั้ง

ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน	%
ในพื้นที่	51.6(987)
นอกพื้นที่	48.4(924)

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2538 นี้เป็นปีแรกที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 กำหนดให้ผู้ที่มิอายุ 18 ปีบริบูรณ์ไม่มีสิทธิในการเลือกตั้ง ดังนั้นนิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนใหญ่มีสิทธิในการเลือกตั้งครั้งนี้ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยบูรพาเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ผู้ที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยมาจากการสอบคัดเลือกทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง นิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพาจึงมีทั้งนิสิตในภูมิภาคตะวันออกและมาจากจังหวัดอื่น ๆ ของทุกภาคประเทศไทย จากผลการวิจัยพบว่านิสิตจะอยู่ในพื้นที่เลือกตั้งมากที่สุดคือ 51.6 % ซึ่งทำให้นิสิตกลุ่มนี้มีโอกาสไปใช้สิทธิเลือกตั้งกว่ามากกลุ่มที่อยู่นอกพื้นที่

**การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร**

ตารางที่ 7 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามพฤติกรรมที่จะใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง

ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน	ไป(%)	ไม่ไป(%)	ไม่สนใจ(%)
ในพื้นที่	82.0(809)	3.9 (38)	14.2(140)
นอกพื้นที่	55.0(508)	12.1(112)	32.8(303)
รวม	68.9(1,319)	7.8(150)	23.3(444)

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตครั้งนี้ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเมืองในอนาคต เพราะเป็นการเริ่มต้นในการเลือกตั้งครั้งแรก อันเป็นการฝึกและสร้างพฤติกรรมการใช้สิทธิและหน้าที่ของประชาชนคนไทย ซึ่งจากการวิจัยพบว่านิสิตจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุดคือ 68.9 % และเมื่อพิจารณาคำว่าที่อยู่อาศัยในปัจจุบันนิสิตที่อยู่ในพื้นที่เลือกตั้งจะไปใช้สิทธิ 82.0 % ส่วนที่อยู่นอกพื้นที่ให้ความสนใจที่จะไปใช้สิทธิ 55.0 % แสดงว่านิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพาให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งและสนใจที่จะไปใช้สิทธิของตนกันมาก

ตารางที่ 8 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามเหตุผลที่จะไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง

เหตุผลที่จะไปใช้สิทธิ	%
ไปใช้สิทธิตามหน้าที่	29.7(383)
อยากได้สมาชิกสภาผู้แทนฯตามอุดมคติ	23.9(308)
ส่งเสริมประชาธิปไตย	46.1(594)
มีผู้ชักชวน	0.3 (4)

มีหลายปัจจัยที่เป็นมูลเหตุให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในระบบการศึกษาของนิสิตมีการอบรมและสั่งสอน(Socialization) ให้นิสิตได้เรียนรู้ระบบประชาธิปไตยตลอดเวลา ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้นิสิตได้ใช้เหตุผลตามวิถีทางของประชาธิปไตย ซึ่งจากการวิจัยพบว่านิสิตมีเหตุผลที่จะไปใช้เลือกตั้งเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยมากที่สุดคือ 46.1 %

ตารางที่ 9 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามเหตุผลที่จะไม่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง

เหตุผล	ภาค กลาง(%)	ภาค ตะวันออก(%)	ภาค ตะวันออก(%) เชียงใหม่	ภาค ใต้(%)	ภาค เหนือ(%)	รวม(%)
มีกิจกรรมในวันหยุด	11.6 (3)	26.5(9)	0.0 (0)	10.5(2)	8.7(2)	11.5(16)
เมื่อทนายเลือกตั้ง	26.9 (7)	26.5(9)	10.8 (4)	0.0(0)	8.7(2)	15.8(22)
ไม่รู้จักเลือกใคร	19.2 (5)	26.5(9)	8.1 (3)	0.0(0)	0.0(0)	12.2(17)
ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่จะ ไปใช้สิทธิได้	42.3(11)	20.5(7)	81.1(30)	89.5(17)	82.6(19)	60.4(84)

สำหรับเหตุผลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตนั้น จากการวิจัยพบว่านิสิตไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่จะไปใช้สิทธิมากที่สุดคือ 60.4 % และเมื่อพิจารณาตามภูมิภาคจะพบว่านิสิตที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออก แต่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง ภาคตะวันออกเชียงใหม่ ภาคใต้ และภาคเหนือ ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่จะไปใช้สิทธิมากที่สุดคือ 42.3 % 81.1 % 89.5 % และ 82.6 % ตามลำดับ ซึ่งอาจเป็นเพราะ ประการแรกมีปัญหาและภาระในการเดินทาง ประการที่สองวันจันทร์เป็นวันที่มีการเรียนการสอนตามปกติ จึงทำให้นิสิตไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

ตารางที่ 10 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามการทราบหรือไม่ทราบว่าหน่วยเลือกตั้งอยู่ที่ใด

หน่วยเลือกตั้งอยู่ที่ใด	%
ทราบ	79.9 (1,527)
ไม่ทราบ	20.1 (383)

หน่วยเลือกตั้งเป็นสถานที่ที่สำคัญอย่างมากในการเลือกตั้ง โดยส่วนใหญ่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการเลือกตั้งจะเลือกสถานที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่รู้จักดีหรือสถานที่ที่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งสะดวก เช่น วัด โรงเรียน หรือบริเวณทางเท้าข้างถนนเป็นที่ตั้งของหน่วยเลือกตั้ง ปัจจุบันที่มีผลทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบหรือไม่ทราบว่าหน่วยเลือกตั้งของตนอยู่ที่ใดนั้นมีอยู่ 2 ประการ คือ การประชาสัมพันธ์ของทางราชการ และความสนใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ต้องการทราบว่าหน่วยเลือกตั้งของตนอยู่ที่ใด และจากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาทราบว่าหน่วยเลือกตั้งของตนอยู่ที่ใดมากที่สุดคือ 79.9 %

ตารางที่ 11 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามพฤติกรรมการจะไปตรวจรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนไปใช้สิทธิลงคะแนน

จะไปตรวจรายชื่อก่อน	%
ไป	79.4 (1,044)
ไม่ไป	20.6 (271)

การไปตรวจรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนถึงวันทำการเลือกตั้งนั้น ต้องตรวจสอบล่วงหน้าก่อน 10 วัน ณ ที่ว่าการเขตหรืออำเภอ ว่าตนมีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ การไปตรวจรายชื่อก่อนทำการเลือกตั้งนั้นแสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ความสนใจต่อการเลือกตั้งและรักษาสิทธิของตนในการเลือกตั้ง จากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาจะไปตรวจรายชื่อก่อนที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้งมากที่สุดคือ 79.4 %

ตารางที่ 12 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามเหตุผลที่จะเลือกผู้รับสมัครเลือกตั้ง

เหตุผลที่จะเลือก	%
ชื่อเสียง	1.2 (14)
ความรู้	18.1 (220)
สถานภาพทางสังคม	4.1 (50)
รูปร่างหน้าตา	0.8 (10)
เคยรู้จักกันมาก่อน	0.7 (8)
เป็นญาติกัน	0.0 (0)
นโยบาย/อุดมการณ์ของผู้สมัคร	23.3 (283)
นโยบาย/อุดมการณ์ของพรรค	51.8 (628)

เหตุผลที่จะใช้เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของตคนนั้น จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าประชาชนนิยมในตัวบุคคลหรือพรรคการเมือง จากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จะพิจารณาเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของตนจากนโยบาย/อุดมการณ์ของพรรคมากที่สุด คือ 51.8 %

ตารางที่ 13 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความนิยมในวัยหรือช่วงอายุของผู้รับสมัครเลือกตั้ง

ช่วงอายุ	%
ต่ำกว่า 30 ปี	4.4 (83)
31 - 40 ปี	61.3 (1,158)
41 - 50 ปี	27.9 (525)
51 - 60 ปี	5.6 (105)
61 ปีขึ้นไป	0.8 (15)

ปัจจุบันผู้ที่ได้เลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอายุอยู่ในวัยกลางคนมีมากขึ้น ซึ่งวัยกลางคนเป็นวัยที่สามารถจะทำหน้าที่ในการให้บริการหรือออกไปตรวจเยี่ยมรับทราบปัญหาของประชาชนได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุมาก จากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา นิยมผู้รับสมัครเลือกตั้งที่มีช่วงอายุอยู่ในวัยกลางคนมากที่สุดคือ ช่วงอายุ 31-40 ปี 61.3 % รองลงมาคือ ช่วงอายุ 41-50 ปี 27.9 %

ตารางที่ 14 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็นในด้านอาชีพของผู้รับสมัครเลือกตั้ง

อาชีพ	%
เกษตรกร	9.0(162)
รับจ้าง	1.7 (31)
รับราชการ	16.1(286)
นักการเมือง	53.7(962)
นักธุรกิจ	17.5(314)
นักร้องและนักแสดง	0.7 (12)
พนักงาน/ลูกจ้างประจำ	1.2 (22)

ภูมิหลังด้านอาชีพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มาจากหลากหลายอาชีพ ส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งแต่เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในอาชีพ ซึ่งอาจจะมีชื่อเสียงโดยตำแหน่งหน้าที่ หรือมีชื่อเสียงโดยสถานการณ์ การมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การหาเสียงเป็นไปได้ง่ายและลดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งได้มาก จากผลการวิจัยพบว่านิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพานิยมผู้รับสมัครเลือกตั้งที่มีอาชีพนักการเมืองมากที่สุดคือ 53.7 % ความนิยมในอาชีพนักการเมืองของผู้รับสมัครเลือกตั้งอาจเป็นเพราะเป็นอาชีพที่ตรงกับตำแหน่งหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ และมีประสบการณ์อยู่แล้ว แต่โดยทั่วไปแล้วผู้ที่เป็สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้มีอาชีพเป็นนักการเมืองอาชีพเดียว แต่จะมีอาชีพหรือกิจการอื่น ๆ ทำเป็นอาชีพรองอีกอาชีพหนึ่งด้วย



ตารางที่ 15 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็นในจุดเน้นของนโยบายพรรคการเมือง

จุดเน้นของนโยบาย	%
การต่างประเทศ	0.8 (13)
การศึกษา	24.0(404)
ความมั่นคงของชาติ	12.2(205)
ปัญหาสังคม	81.1(524)
เศรษฐกิจ	25.7(433)
สิ่งแวดล้อม	6.3(107)

โดยปกติพรรคการเมืองส่วนใหญ่จะนำเอาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาใช้ในการกำหนดนโยบายของพรรค เพราะเมื่อพรรคได้รับเลือกตั้งเข้ามาบริหารงานแล้ว นโยบายของประเทศที่ดำเนินการอยู่แล้วจะสอดคล้องกับนโยบายของพรรค ทำให้การดำเนินงานในการบริหารประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสามารถสร้างผลงานให้กับพรรคการเมืองที่บริหารประเทศโดยทันที และจากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเห็นว่าพรรคการเมืองควรเน้นนโยบายพรรคการเมืองในปัญหาสังคมมากที่สุดคือ 31.3 % ซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยจะเป็นปัญหาสังคมมากที่สุด แต่พฤติกรรมในด้านการบริหารประเทศของพรรคการเมืองต่าง ๆ จะเน้นในด้านเศรษฐกิจและการต่างประเทศมากกว่าที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาสังคมซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่มากกว่าปัญหาอื่น ๆ

## การรับข่าวสาร

ตารางที่ 16 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามประเภทของสื่อที่ได้รับข่าวสารเลือกตั้ง

ประเภทของสื่อ	%
โทรทัศน์	61.2 (1,068)
วิทยุ	13.0 (226)
หนังสือพิมพ์	12.3 (214)
แผ่นปิด/ใบปลิว	12.3 (215)
อื่น ๆ	1.3 (22)

ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีทำให้สื่อมวลชนในปัจจุบันมีเสรีภาพและมีอิทธิพลที่จะนำเสนอข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาได้รับข่าวสารเลือกตั้งจากโทรทัศน์มากที่สุดคือ 61.2 % ซึ่งอันน่าจะเป็นผลมาจากการโฆษณาของพรรคการเมืองและการรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของรัฐบาลจะใช้โทรทัศน์เป็นสื่อหลักมากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ เพราะเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนทุกครัวเรือน และกิจวัตรประจำวันของประชาชนส่วนใหญ่ในปัจจุบันคือนิยมการดูทีวี

ตารางที่ 17 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็น ในบทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อการชี้แนะประชาชนในการเลือกตั้ง

ระดับความคิดเห็น	%
มาก	64.7 (1,234)
ปานกลาง	31.6 (602)
น้อย	2.9 (56)
ไม่มีเลย	0.8 (16)

ในด้านของบทบาทของสื่อมวลชนในปัจจุบัน ย่อมมีอิทธิพลต่อการชี้แนะในการเลือกตั้งสูง เพราะการเสนอข้อมูลและข่าวสารของสื่อมวลชนจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้รับข้อมูลและข่าวสารเกิดความเชื่อมั่นในข้อมูลและข่าวสารที่ได้รับ จากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา มีความคิดเห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทในการชี้แนะประชาชนในการเลือกตั้งในระดับมาก มากที่สุดคือ 64.7 %

ตารางที่ 18 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็น ในการใช้ทีวีหาเสียง

ความคิดเห็น	%
ควรมี	68.5 (1,308)
ไม่ควรมี	31.5 (601)

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าการเสนอข้อมูลและข่าวสารทางโทรทัศน์เป็นช่องทางการส่งสื่อสารที่สามารถถึงตัวประชาชนได้สะดวกที่สุด ดังนั้นการใช้โทรทัศน์ในการหาเสียงจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้ประชาชนมีโอกาสได้รับทราบนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้สะดวกที่สุด และจากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา เห็นว่าควรที่จะมีการใช้โทรทัศน์การหาเสียงมากที่สุด คือ 68.5 %

131077

324,72

07195

8.2

ตารางที่ 19 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามการทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับสมัครเลือกตั้ง  
ในพื้นที่เลือกตั้ง

ระดับการทราบข้อมูล	%
มาก	6.0(114)
ปานกลาง	45.3(866)
น้อย	36.8(702)
ไม่ทราบเลย	11.9(228)

การหาเสียงของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในปัจจุบันจะใช้วิธีการหาเสียงเป็นพรรค เพราะจะทำให้ประชาชนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นพรรคมากกว่าการเลือกเป็นรายบุคคล จากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับสมัครเลือกตั้งในพื้นที่ของตนอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุดคือ 45.3 % ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากนิสิตอยู่นอกเขตพื้นที่ที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งจึงทำให้รับรู้ข้อมูลของผู้รับสมัครเลือกตั้งในพื้นที่ของตนไม่มากเท่าที่ควร

ตารางที่ 20 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามการทราบถึงพฤติกรรมการซื้อขายเสียง  
ในพื้นที่เลือกตั้ง

ระดับการทราบข้อมูล	%
มาก	23.6(431)
ปานกลาง	44.2(809)
น้อย	26.1(477)
ไม่มีเลย	6.2(113)

พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งที่ไม่พึงประสงค์ และมีการรณรงค์เพื่อไม่ให้กระทำกันมากที่สุดคือการซื้อขายเสียง จากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อขายเสียงในพื้นที่เลือกตั้งของตนอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุดคือ 44.2 % ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการซื้อขายเสียงกันมากในสังคมไทย และเป็นการยากที่จะลดล้างพฤติกรรมการซื้อขายเสียงที่เกิดขึ้น เพราะกระบวนการซื้อขายเสียงเป็นเครือข่ายที่อาศัยผู้นำในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการและมูลค่าราคาของการซื้อขายเสียงก็ให้ผลตอบแทนเป็นที่น่าพึงพอใจกว่าราคาค่าแรงงานประจำวัน

ตารางที่ 21 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามการทราบวันเลือกตั้ง

ทราบวันเลือกตั้ง	%
ทราบ	99.1 (1,891)
ไม่ทราบ	0.9 (18)

ปัจจุบันประชาชนให้ความสนใจในการเมืองมาก ประกอบกับการเสนอข่าวของสื่อมวลชนจะเน้นไปในเรื่องการเมืองโดยเชื่อมโยงวิถีชีวิตประจำวันของประชาชนเข้ากับสถานการณ์ทางการเมืองเป็นหลัก ทำให้ประชาชนติดตามข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปในปี 2538 นี้ นิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพาเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกย่อมทำให้เกิดความสนใจที่จะติดตามและรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น และจากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาทราบวันเลือกตั้งมากที่สุดคือ 99.1 %

การซื้อสิทธิขายเสียง

ตารางที่ 22 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามพฤติกรรมการจะไปลงคะแนนเสียงเมื่อได้รับแจกเงิน และ/หรือสิ่งของ

การจะ ไปลงคะแนนให้	%
ไป	10.1 (193)
ไม่ไป	89.9(1,709)

จากผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาให้ความสนใจในนโยบาย/อุดมการณ์ของพรรคการเมืองมากกว่าในด้านตัวบุคคล และผลการวิจัยพบว่าเมื่อได้รับแจกเงินและ/หรือสิ่งของเพื่อให้ไปลงคะแนนเสียงให้ นิสิตจะไม่ไปลงคะแนนเสียงให้มากที่สุดคือ 89.9 % นอกจากปัจจัยในด้านความสนใจในนโยบาย/อุดมการณ์ของพรรคการเมืองแล้ว นิสิตอาจจะอยู่ในวัยที่ไม่มีภาระในด้านค่าครองชีพ จึงไม่สนใจในการรับแจกเงินและ/หรือสิ่งของเพื่อแรกกับการซื้อสิทธิขายเสียง

ตารางที่ 23 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็นในบาปบุญเมื่อรับแจกเงินและ/หรือสิ่งของแล้วไม่ไปลงคะแนนเสียงให้

ความคิดเห็น	%
บาป	9.4 (180)
ไม่บาป	90.6(1,725)

การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นสัญญาและข้อผูกพันที่ไม่สามารถทำเป็นลายลักษณ์อักษรได้ จึงต้องอาศัยความเชื่อของประชาชนส่วนใหญ่เป็นสัญญาและข้อผูกพัน ดังนั้นเรื่องบาปบุญจึงถูกนำมาใช้ในกระบวนการซื้อสิทธิขายเสียงควบคู่ไปกับการใช้บาร์มิของหัวคะแนน จากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา มีความคิดเห็นว่าเมื่อรับแจกเงินและ/หรือสิ่งของแล้วไม่ไปลงคะแนนเสียงให้ไม่เป็นบาปมากที่สุดคือ 90.6 % เหตุผลที่น่าจะนำมาใช้สนับสนุนความคิดของนิสิตนั้นก็คือนิสิตมีความคิดและเข้าใจในเรื่องบาปบุญได้ดีจากกระบวนการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาที่ให้ความสำคัญในความเชื่อที่เป็นเหตุเป็นผลมากกว่าการเชื่อในเรื่องปาปบุญ

ตารางที่ 24 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็นในบทบาทขององค์กรกลางในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง และการทุจริตในการเลือกตั้ง

ความสามารถในการป้องกันการซื้อเสียง	%
มาก	3.7 (71)
ปานกลาง	35.0(666)
น้อย	52.5(999)
ไม่มีเลย	8.7(166)

ความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาในด้านบทบาทขององค์กรกลางในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงและการทุจริตในการเลือกตั้งนั้น นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีความสามารถในการป้องกันได้น้อย มากที่สุดคือ 52.5 % ซึ่งหากเราพิจารณาในเรื่องขององค์กรกลางแล้วจะเห็นว่าเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะการประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ โดยไม่มีกฎหมายใด ๆ รองรับในอำนาจและหน้าที่ที่จะดำเนินการลงโทษในป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงและการทุจริตด้วยตัวขององค์กรกลางเอง



## ทัศนคติและความคิดเห็น

ตารางที่ 25 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความภาคภูมิใจต่อพรรคการเมืองพรรคที่จะได้รับคะแนนเสียงมากที่สุด

พรรคการเมือง	%
กิจสังคม	0.2 (3)
ความหวังใหม่	1.4 (24)
ชาติไทย	28.2(493)
ชาติพัฒนา	7.4(130)
ดำรงไทย	0.8 (14)
ป่าไทย	8.5 (149)
ประชากรไทย	2.5 (43)
ประชาชนไทย	40.1(701)
พลังธรรม	9.4(165)
มวลชน	0.1 (1)
เสรีธรรม	0.6 (10)
เอกภาพ	0.3 (6)
อื่น ๆ	0.5 (9)

ในด้านการคาดหมายว่าพรรคการเมืองพรรคใดจะได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดนั้นนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนใหญ่คาดว่าจะเป็พรรคประชาธิปัตย์มากที่สุดคือ 40.1 % สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นน่าจะมีผลมาจากพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคที่มีหัวหน้าพรรคเป็นนายกรัฐมนตรีซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารและมีผลงานที่สามารถนำมาเสนอในการหาเสียงได้เป็นอย่างดี และนอกจากนั้นการเป็นรัฐบาลในการคุมการเลือกตั้งย่อมที่จะได้เปรียบมากกว่าพรรคอื่น ๆ

ตารางที่ 26 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็นผู้ที่สมควรเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 21

ผู้สมควรเป็นนายกรัฐมนตรี	%
เฉลิม อยู่บำรุง	1.0 (17)
ชวน หลีกภัย	31.3(547)
ชวลิต ยงใจยุทธ	1.8 (32)
ชาติชาย ชุณหะวัณ	9.7(167)
ทักษิณ ชินวัตร	20.1(351)
บรรหาร ศิลปะอาชา	13.0(227)
มนตรี พงษ์พานิช	0.2 (4)
วีระ มุสิกพงษ์	0.5 (9)
สมัคร สุนทรเวช	3.9 (68)
ยาชิตย์ อุไรรัตน์	5.3 (93)
สุชาติ พิณฑิโรจน์	0.7 (13)
อานวย วีระวรรณ	9.1(159)
อื่น ๆ	3.3 (57)

ความคิดเห็นที่ว่าใครสมควรเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไปหรือคนที่ 21 นั้นนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาจะเลือกนายชวน หลีกภัยมากที่สุดคือ 31.3 % ซึ่งสาเหตุที่เป็นปัจจัยทำให้นิสิตมีความคิดเห็นเช่นนั้นน่าจะมาจากการที่นายชวน หลีกภัยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอยู่แล้ว จึงทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ได้จากการแสดงบทบาทและผลงานในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเด่นกว่าคนอื่น ๆ

ตารางที่ 27 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็นในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดี

บทบาทที่ดี	%
เสนอร่างกฎหมาย	6.9 (131)
อภิปรายในสภา	2.7 (51)
ช่วยพัฒนาท้องถิ่น	90.4 (1,718)

เป้าหมายและความต้องการของประชาชนในการเลือกผู้แทนราษฎรก็เพื่อที่จะเป็นตัวแทนของประชาชนในการเข้าไปเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นแก่รัฐบาล และจากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพามีความคิดเห็นว่าบทบาทที่ดีของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรแสดงบทบาทด้านการพัฒนาท้องถิ่นมากที่สุดคือ 90.4 % การที่นิสิตเห็นว่าบทบาทที่ดีของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคือการพัฒนาท้องถิ่นน่าจะเป็นเพราะเป็นบทบาทที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะได้รับผลโดยตรงและใกล้ชิดตัวมากที่สุด

ตารางที่ 28 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็นในความเหมาะสมต่อการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ผ่านมา

ระดับความเหมาะสม	%
มากที่สุด	1.3 (24)
มาก	12.2 (233)
ปานกลาง	60.6 (1,160)
น้อย	21.0 (402)
น้อยที่สุด	4.9 (94)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกจากการเป็นตัวแทนในการเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นแล้วยังต้องทำหน้าที่ในการเสนอกฎหมายเพื่อให้ฝ่ายบริหารนำไปใช้ในการบริหารประเทศ บทบาทดังกล่าวประชาชนสามารถที่จะตรวจสอบและรับรู้ได้โดยสื่อมวลชน และผลงานที่ปรากฏให้เห็นทั้งในท้องถิ่นและในสภา จากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา มีความคิดเห็นว่าการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความเหมาะสมระดับปานกลางมากที่สุดคือ 60.6 %

ตารางที่ 29 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็นในความเหมาะสมต่อการทำหน้าที่ของ  
คณะรัฐบาลชุดที่ผ่านมา

ระดับความเหมาะสม	%
มากที่สุด	1.4 (26)
มาก	15.0 (287)
ปานกลาง	63.6 (1215)
น้อย	16.3 (311)
น้อยที่สุด	3.7 (71)

คณะรัฐบาลหรือฝ่ายบริหารเป็นผู้ที่จะต้องนำเอานโยบายที่ได้แถลงไว้ไปใช้ในการบริหารประเทศให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนทำหน้าที่ดูแลและตรวจสอบว่ารัฐบาลได้ทำตามนโยบายที่ได้แถลงไว้หรือไม่ และประชาชนก็สามารถที่เห็นผลงานของคณะรัฐบาลได้จากสื่อประเภทต่าง ๆ และจากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา มีความคิดเห็นว่าคณะรัฐบาลชุดที่ผ่านมาได้ทำหน้าที่เหมาะสมระดับปานกลางมากที่สุดคือ 63.6 %

ตารางที่ 30 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็นในความเหมาะสมต่อการทำหน้าที่ของ  
ฝ่ายค้ำชุดที่ผ่านมา

ระดับความเหมาะสม	%
มากที่สุด	3.7 (70)
มาก	29.1 (554)
ปานกลาง	52.8 (1,005)
น้อย	10.9 (207)
น้อยที่สุด	3.6 (68)

การทำหน้าที่ของฝ่ายค้ำชุดที่ผ่านมาได้ถูกนำเสนอสู่ประชาชนโดยสื่อมวลชนเช่นเดียวกับ  
การทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐบาล จากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัย  
บูรพามีความคิดเห็นว่าการทำหน้าที่ของฝ่ายค้ำชุดที่ผ่านมาเหมาะสมระดับปานกลางมากที่สุดคือ  
52.8 %

**บทบาทของสถาบันการศึกษากับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร**

ตารางที่ 31 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็นในบทบาทของมหาวิทยาลัยบูรพา ในโอกาสที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

บทบาทของมหาวิทยาลัยบูรพา	%
ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งแก่ประชาชน	21.8(382)
ช่วยณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิ	45.5(796)
ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลาง	17.4(304)
สนับสนุนให้ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลือกตั้งมาหาเสียง, จัดการอภิปราย	15.3(268)

บทบาทของมหาวิทยาลัยในการเลือกตั้งส่วนใหญ่จะมีหน้าที่ในทางอ้อมคือการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปเลือกตั้งหรืออาจเป็นหน่วยเลือกตั้ง และจากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพามีความคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยบูรพาควรมีบทบาทในการช่วยณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิมากที่สุดคือ 45.5 % ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่ตรงกับบทบาทและหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัยที่ทำอยู่ และนิสิตก็ได้รับบทบาทและหน้าที่ดังกล่าวจากมหาวิทยาลัยโดยตรงอยู่แล้ว

ตารางที่ 32 แสดงร้อยละของนิสิต จำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อตัวเองในด้านความรู้เกี่ยวกับ  
กฎหมายเลือกตั้ง

ระดับความรู้	%
มาก	7.0 (133)
ปานกลาง	66.1(1,201)
น้อย	25.8 (493)
ไม่มีเลย	1.1 (21)

ในสถาบันการศึกษาทุกระดับจะมีการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยจะเน้นในด้าน  
สิทธิ หน้าที่ และคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส่วนรายละเอียดของกฎหมายเลือกตั้งเป็นความรู้ที่ผู้  
สนใจจะศึกษาเพิ่มเติมเอง จากผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา มีความคิดว่าตนมีความรู้เกี่ยว  
กับกฎหมายเลือกตั้งระดับปานกลางมากที่สุดคือ 66.1 % ซึ่งอาจเป็นความรู้ที่ได้จากเอกสารเผยแพร่  
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่าที่จะได้จากเรียนในมหาวิทยาลัย เพราะวิชาที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่  
เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเป็นวิชาเลือกที่เปิดให้กับผู้สนใจลงทะเบียนเรียนมิใช่เป็นวิชาบังคับ

✓✓✓✓✓✓✓



## บทที่ 4

## สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาได้ผลการวิจัย

1. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาประมาณ 50 % อาศัยอยู่ในพื้นที่เลือกตั้ง
2. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากให้เหตุผลในการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะต้องการส่งเสริมประชาธิปไตย
4. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากให้เหตุผลว่าที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะไม่ได้อยู่ในพื้นที่เลือกตั้ง
5. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากทราบว่าหน่วยเลือกตั้งของตนอยู่ที่ใด
6. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากจะไปตรวจรายชื่อก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
7. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากให้เหตุผลว่าจะเลือกผู้รับสมัครรับเลือกตั้งโดยพิจารณาจากนโยบาย/อุดมการณ์ของพรรคการเมือง
8. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากนิยมผู้รับสมัครรับเลือกตั้งที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี
9. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการเลือกตั้งควรจะมาจากอาชีพนักการเมือง
10. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการเมืองควรเน้นนโยบายด้านปัญหาสังคม
11. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากได้รับข่าวการเลือกตั้งจากโทรทัศน์
12. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการสื่อสารมวลชนมีบทบาทในการชี้นำประชาชนในการเลือกตั้งมาก
13. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการหาเสียงทางทีวี
14. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับสมัครเลือกตั้งในพื้นที่เลือกตั้งของตนในระดับปานกลาง
15. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากได้รับทราบถึงพฤติกรรมที่ซื้อสิทธิขายเสียงในพื้นที่เลือกตั้งของตนในระดับปานกลาง
16. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากทราบว่าวันเลือกตั้งคือวันใด
17. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากจะไม่ไปลงคะแนนเสียงตอบแทนกับการรับแจกเงินและ/หรือสิ่งของ

18. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการรับแจกเงินและ/หรือสิ่งของแล้วไม่ไปลงคะแนนเสียงให้ไม่ปราบ
19. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าองค์กรกลางสามารถป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงและการทุจริตในการเลือกตั้งได้น้อย
20. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากคาดหมายว่าพรรคการเมืองที่จะได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดคือ พรรคประชาธิปัตย์
21. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าผู้ที่สมควรเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 21 คือนายชวน หลีกภัย
22. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดีคือการช่วยพัฒนาท้องถิ่น
23. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ผ่านมามีทำหน้าที่ได้เหมาะสมระดับปานกลาง
24. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าคณะรัฐบาลชุดที่ผ่านมามีทำหน้าที่ได้เหมาะสมระดับปานกลาง
25. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าฝ่ายค้านชุดที่ผ่านมามีทำหน้าที่ได้เหมาะสมระดับปานกลาง
26. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยบูรพาควรทำหน้าที่ช่วยรณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
27. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากมีความคิดว่าตนเองมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้งระดับปานกลาง

ในการเลือกตั้งวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 เป็นครั้งแรกของการเลือกตั้งที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคม 2538 (เกิดก่อนวันที่ 3 มกราคม 2520)เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จากการวิจัยพฤติกรรมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี 2538 สามารถที่จะสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนในช่วงวัยดังกล่าว ซึ่งเป็นแนวทางทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ ต้องการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนที่จะเข้ามามีบทบาททางการเมืองในอนาคต ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้จะพบว่าพฤติกรรมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนมากอยู่ในเกณฑ์ที่พึงประสงค์ สำหรับข้อค้นพบที่น่าสนใจมากคือนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

กลุ่มที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่เลือกตั้ง และต้องการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ เช่น นิสิตที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภูมิภาคที่ห่างไกลคือภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางบางจังหวัดที่ต้องใช้เวลาในการเดินทาง การเปิดโอกาสให้นิสิตไปเลือกตั้งเช่นการกำหนดให้วันจันทร์งดการเรียนการสอนอาจมีผลให้นิสิตบางส่วนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น แต่อีกส่วนหนึ่งอาจไม่ไปใช้สิทธิเพราะต้องเดินทางไกลเสียค่าใช้จ่ายมากก็เป็นได้

สำหรับบทบาทของมหาวิทยาลัยบูรพาตามที่นิสิตเห็นว่าควรทำหน้าที่รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น เป็นบทบาทที่มหาวิทยาลัยมีศักยภาพที่จะกระทำอยู่แล้ว ส่วนที่ควรกระทำควบคู่กันไปและเป็นการต่อเนื่องก็คือการขัดเกลาทางสังคมในการสร้างจิตสำนึก ทศนคติและค่านิยมที่สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักการใช้เหตุและผลในการดำเนินชีวิต

ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นเยาวชนที่มีอยู่ 18 ปีขึ้นไปจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ การสนับสนุนให้มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการสร้างพฤติกรรมการเมืองที่พึงประสงค์เป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกัน



ภาคผนวก

โครงการวิจัยพฤติกรรมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

ที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี 2538

โครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยบูรพา

.....

1. ชื่อโครงการ พฤติกรรมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี 2538

2. หน่วยงาน โครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยบูรพา

3. วัตถุประสงค์

3.1 ศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 การศึกษานี้จะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชาการปกครองท้องถิ่น(สค.231)วิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม(ภม.104) วิชาการเมืองการปกครองไทย(รัฐ 241) และวิชาพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง(รัฐ 342)

4. หลักการและเหตุผล

การปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่เชื่อมั่นว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน(Popular Sovereignty) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องแสดงเจตนารมณ์ทางการเมือง โดยผ่านการเลือกตั้ง ความมั่นคงของประชาธิปไตยจึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง(Political Participation) เป็นสำคัญ

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2538 นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเป็นส่วนใหญ่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนิสิตเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และปัจจัยที่ส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตจะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเชิงวิชาการอันจะเป็น

ประโยชน์ทั้งในด้านการเรียนการสอน การบริหารการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย และการนำข้อมูลไปใช้เพื่อสนับสนุนการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน

#### 5. ผู้ร่วมโครงการวิจัย

นายเรวัต แสงสุริยงค์

นายศรุตี สกฤรัตน์

นายบุญเชิด หนูอิม

#### 6. งบประมาณ งบประมาณจากโครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนา

6.1 ค่าจัดทำแบบสอบถาม	จำนวน 3,000 ชุด ๆ ละ 2 บาท	เป็นเงิน 6,000 บาท
6.2 ค่าเก็บแบบสอบถาม	จำนวน 3,000 ชุด ๆ ละ 3 บาท	เป็นเงิน 6,000 บาท
6.3 ค่าบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์	จำนวน 3,000 ชุด ๆ ละ 2 บาท	เป็นเงิน 6,000 บาท
6.4 ค่าล่วงเวลาเจ้าหน้าที่โครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนา	จำนวน 2 คน ๆ ละ 5 วัน	เป็นเงิน 500 บาท
6.5 ค่าจัดทำเอกสาร	จำนวน 30 เล่ม ๆ ละ 50 บาท	เป็นเงิน 1,500 บาท
	รวมเป็นเงิน	23,500 บาท

7. ระยะเวลาของโครงการ เริ่ม 9 มิถุนายน 2538 สิ้นสุด 30 มิถุนายน 2538

8. สถานที่ที่ทำการวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา

#### 9. แผนปฏิบัติงาน

9.1 ประชุมผู้ร่วมโครงการวิจัย

9.2 จัดทำโครงการ

9.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและจัดทำแบบสอบถาม

9.4 เก็บข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาทุกคณะและชั้นปี จำนวน 3000 คน

คณะ	ชั้นปีที่ 1			ชั้นปีที่ 2			ชั้นปีที่ 3			ชั้นปีที่ 4			รวม		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
พยาบาลศาสตร์	6	115	120	6	94	101	3	62	65	7	60	67	22	331	353
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	47	145	192	40	165	204	47	216	263	11	79	90	144	605	750
วิทยาศาสตร์	66	129	195	54	115	169	30	85	115	32	73	105	182	402	584
วิศวกรรมศาสตร์	37	10	47	40	15	55	29	9	38	0	0	0	107	33	140
ศิลปกรรม	27	25	52	29	14	43	25	15	40	18	15	33	99	69	168
ศึกษาศาสตร์	59	160	219	71	134	204	41	124	165	71	185	255	242	603	845
สาธารณสุขศาสตร์	27	35	62	22	33	55	19	24	43	0	0	0	68	92	160
รวมปริญญาตรีทุกภาค	269	618	887	261	571	832	195	535	730	139	412	552	865	2136	3000

9.5 วิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผล

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 10.1 ข้อมูลเชิงวิชาการที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่น วิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิชาการ เมืองการปกครองไทย วิชาพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง
- 10.2 เผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
- 10.3 เป็นข้อมูลพื้นฐานด้านการเมืองการปกครองของโครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนา
- 10.4 เพิ่มพูนประสบการณ์และส่งเสริมการทำวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

✓✓✓✓✓✓✓✓✓✓✓✓✓✓✓✓✓✓